

Anciaux: 'Brussels nationalisme is een gevaar'

Brusselnieuws - 08/01/2014

Het Vlinderakkoord brengt rust en stabiliteit, zegt senator Bert Anciaux (SP.A). Maar de groeiende autonomie voor Vlaanderen en Wallonië houdt ook een gevaar in: een Brussels nationaliteitsgevoel. Het doorknippen van de band tussen Brussel en Vlaanderen is nefast voor allebei.

"Tegenover een Vlaams en Waals regionalisme is een Brussels etatisme geen antwoord"

Eind december stemde het federale parlement de zesde staatshervorming. Het Vlinderakkoord torst een bewogen voorgeschiedenis. Jaren van politieke instabiliteit, communautaire ruzies en non-beleid gingen eraan vooraf. Het separatisme bleek plots geen fictie meer. Voor de zesde maal verschuift meer autonomie naar de deelgebieden. Het unitaire België kalft al vier decennia af ten voordele van gewesten en gemeenschappen. Straks hebben de deelstaten meer bevoegdheden en middelen dan de federale staat. Het confederale België is een feit.

Tot niet zo lang geleden zwaaiden hautaine francofone Brusselaars de plak over Vlaanderen en Wallonië. De geschiedenis van dit land staat bol van verfoeilijke praktijken van uitbuiting en vernedering. Onze taal en cultuur oogstten vooral misprijzen. In Brussel werd je als Vlaming beschimpt. Kerk, koning en kapitaal vormden de heersende drievuldigheid, gesmeed op een Franstalig aambeeld.

Het Vlaams-nationalisme ontwikkelde zich als een emanciperende beweging. Tegen onderdrukking en machtsmisbruik. Ook vanuit democratisch oogpunt is integraal-federalisme een goede zaak. Beslissingen moeten zo dicht mogelijk bij de mensen genomen worden. Dan groeien betrokkenheid en kwaliteit.

De opeenvolgende staatshervormingen geven aan de twee deelstaten Vlaanderen en Wallonië de kans om een eigen politiek te voeren. Door de jongste hervorming worden nog meer instrumenten aangereikt om een beleid dicht bij en voor de bevolking uit te werken. Het volgende decennium biedt vele kansen voor betere sociale, culturele, economische en educatieve actie.

Het Vlinderakkoord brengt rust en stabiliteit, minstens voor enkele jaren. De gemeenschappen en gewesten hebben stevige uitdagingen. Dat eist al hun energie. De middelpuntvliegende kracht is even getemperd. België krijgt warempel een kans op een nieuwe toekomst, indien de twee grote gemeenschappen in respect samen kunnen leven en vanuit hun eigenheid ook samen projecten opzetten. Zonder bevoogding.

En Brussel?

Net die groeiende autonomie voor Vlaanderen en Wallonië veroorzaakt in het centrum van het land een Brusselse identiteit: Vlaams noch Waals. Brussel ontwikkelt onderhuids een eigen nationaliteitsgevoel. Begrijpelijk, maar niet ongevaarlijk. Dit land staat of valt met de band tussen de twee deelstaten en hun hoofdstad.

Deze zesde staatshervorming geeft Brussel nieuwe energie en bevoegdheden. Honderden miljoenen extra voor het bekampen van uitsluiting en armoede, voor slagkrachtige tewerkstellingsmogelijkheden, voor een werkzame mobiliteit. De uitdagingen zijn enorm. Tienduizenden jongeren smeken NU om een hoopvolle toekomst.

Voor het eerst worden aan het Brussels niveau ook gemeenschapsbevoegdheden toegekend. Hoe moet onder andere de bevoegdheid inzake kinderbijslag uitgeoefend worden in de hoofdstad? Drie mogelijkheden lagen voor: (1) de federatie beslist, (2) de grote gemeenschappen (Vlaamse en Franse) bieden de Brusselaar elk hun keuze, of (3) Vlamingen en de Franstaligen binnen Brussel beslissen op voet van gelijkheid. Het werd de derde optie. Eerbaar, maar kwetsbaar.

Het Brussels model kan enkel lukken indien Vlamingen en Franstaligen, meer dan voorheen in gelijkheid en wederzijds respect beslissen. De zesde staatshervorming biedt een ultieme kans, niet alleen voor Brussel, ook voor heel België.

Amper enkele uren na de realisatie van het Vlinderakkoord smoezelen sommigen al om meer gemeenschapsbevoegdheden voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ik hoor de roep naar een Brussels onderwijs-, cultuur- en welzijnsbeleid. Hier wriemelt het gevaar, want de toekomst van dit land verdwijnt, als dit Brussels nationalisme verder opgang maakt. Tegenover een Vlaams en Waals regionalisme is een Brussels etatisme geen goed antwoord. Alleen als hoofdstad, een stad in het hoofd van alle Belgen, kan deze stad (over)leven.

Van nu en straks

Laat me glashelder zijn: een verder doorknippen van de band tussen Brussel en Vlaanderen is nefast voor allebei. De vorming van een 'Brusselse Gemeenschap' bevordert separatisme. Een bi-culturele bevoegdheid voor Brussel kan nooit de rol van de twee gemeenschappen overnemen. Integendeel. De mate waarin een bi-culturele restbevoegdheid invulling krijgt, zal mede oorzaak zijn van het uiteendrijven van dit land.

Vlaanderen moet blijven investeren in cultuur, onderwijs en welzijn, ook en vooral in de hoofdstad. Deze band is strikt noodzakelijk voor het officieel twee- en meertalig houden van deze stad. Als de Franstaligen in dit land écht een toekomst voor België willen, dan moeten de taalwetten eindelijk toegepast worden. Als uiting van respect.

De zesde staatshervorming geeft de deelgebieden volop kansen op een beter beleid. Brussel kan nu vele uitdagingen aanpakken. Maar deze zegen verwordt tot een vloek, als de eigen pretentie overheerst op de wil om hoofdstad te zijn en de wil om géén concurrent voor Vlaanderen en Wallonië te spelen. Brussel biedt de kans op een schone toekomst voor dit land. Het gevaar schuilt echter in het doorknippen van alle banden. Dan dreigt een potsierlijk trio van een onafhankelijk Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Waarbij we gezamenlijk verliezen, de Vlamingen in Brussel nog het meest.

Bert Anciaux, Senator
Fractievoorzitter SP.A